

14 ביולי 2026

לכבוד

עו"ד גלי בהרב-מיארה

היועצת המשפטית לממשלה

מר דוד זיני

ראש שירות הביטחון הכללי

היועץ המשפטי

שירות הביטחון הכללי

דחוף!

שלום רב,

הנדון: מעקב שב"כ אחר עיתונאים ופעילותם

הריני לפנות אליכם בשם האגודה לזכויות האזרח ומרכז אעלאם, בעקבות חשיפת חדשות ערוץ 12 ביום שישי האחרון כי השב"כ עושה שימוש בנתוני תקשורת לשם מעקב אחר עיתונאים וסביבתם. ככל שהדבר נכון, הרי שהוא מהווה פגיעה בלתי מידתית בגרעין חופש הביטוי, חופש העיתונות, זכות הציבור לדעת וההגנה על החיסיון העיתונאי, ומנוגד להצהרות המדינה בפני בית המשפט כי היא פועלת בריסון בהקשר זה. כן עולה חשש ממשי כי מדובר בניסיון להשתיק עיתונאים ערב הבחירות לכנסת, תוך ערעור יסודות הדמוקרטיה וביצור השלטון הקיים.

נבקש כי תבהירו באחת כי מעקב שב"כ אחר עיתונאים, מקורותיהם וסביבתם, יופסק ללא דיחוי.

ואלה הטעמים לפניה:

1. ביום 10.7.2026, במהלך התכנית "אולפן שישי", המשודרת בערוץ 12, העלה העיתונאי רונן ברגמן את הטענה כי מאז שמונה דוד זיני לראש השב"כ, החל הארגון לעשות שימוש במדל"ת (מידע ללא תוכן) שנאסף על ידי השב"כ, כדי לחקור עיתונאים, ובפרט עיתונאים אשר מביעים עמדה ביקורתית כלפי הממשלה והעומד בראשה, לרבות בחינת סביבתם והגורמים עימם הם משוחחים.
2. אם הדברים נכונים, מדובר בהתנהלות חמורה מאד, אשר חותרת תחת חופש הביטוי וחופש העיתונות, ומערערת את יסודות הדמוקרטיה הישראלית. נזכיר כי בתי המשפט עמדו על כך שהחיסיון העיתונאי חוסה לא רק על תוכן התקשורת בין עיתונאי למקור, אלא ביתר שאת על זהותו של המקור ועל עצם קיומו של קשר כזה, ונקבע כי לאור זאת מתחייבת הגנה מיוחדת עליו. אין חולק שקיומה של פעילות עיתונאית אפקטיבית תלוי ביכולת לחשוף מידע בעל ערך ציבורי, גם, ולא פעם בעיקר, כאשר לגורמים מסוימים ישנו אינטרס להסתרת המידע. נגישותם של עיתונאים ועיתונאיות למידע כזה מחייבת את יכולתם להבטיח למקורותיהם דיסקרטיות מלאה, שכן בהיעדר הבטחה כזו יימנעו מקורות רבים ממסירתו של מידע רלוונטי, מחשש לפגיעה בשמם הטוב, בפרטיותם, בזכותם לאנונימיות, בפרנסתם, בקניינם, ואף בגופם ובחייהם (ר' שירן ירוסלבסקי קרני, תהילה שוורץ אלטשולר **הסדרת החיסיון העיתונאי 15** (מחקר מדיניות 104, 2015)).
3. הנשיא שמגר עמד על חשיבות החיסיון העיתונאי וקבע כי "הסרת החיסיון מולידה רתיעה מפני הגילוי של המידע, ורתיעה זו מונעת מידע מן הציבור. עיתונות ללא מקורות מידע היא כנחל אכזב שמימיו

יבשו, והחופש לפרסמה הופך אז לחסר משמעות" (ב"ש 298/86 **ציטרין נ' בית הדין המשמעתי של לשכת עורכי הדין במחוז תל-אביב** פ"ד מא(2) 337, בפסקה 17 (1987); ור' גם רע"פ 761-12 **מדינת ישראל נ' מקור ראשון המאוחד (הצופה)** (29.11.2012) (להלן – **עניין מקור ראשון**)). ללא הגנה על חסיון המקורות, יפגעו האינטרס הציבורי כי המידע ימשיך לזרום באופן שוטף לציבור, כמו גם מקצועיותו של מוסד העיתונות, עצמאותו והיותו נפרד מרשויות המדינה (ברע"פ 83664-02-26 **אסנהיים נ' משטרת ישראל לה"ב 433**, פסקה 29 לפסק דינו של הנשיא עמית (20.5.2026)).

4. לאור חשיבותם של חופש העיתונות והגנת המקורות, חסיון חל גם על פעולות החקירה ואכיפת החוק ולא רק על עדותו של העיתונאי במשפט (עניין **מקור ראשון**, בפסקה פ"ד). לשם כך עוגנו אמצעים להגנה על החיסיון העיתונאי במהלך חקירות משטרתיות (ראו למשל נוהל אח"מ "זימון עיתונאי לחקירה ועריכת חיפוש" (300.01.227, תאריך פרסום 10.11.2020)), ונפסק כי לא יתאפשר איסוף מידע חקירתי מנתוני תקשורת של עיתונאים בהיעדר צו שיפוטי, למעט במצבי חירום חריגים שהדחיפות שבהם אינה מאפשרת פנייה לבית המשפט, וגם זאת בתנאי שמדובר בעבירות פשע אשר העיתונאי עצמו קורבן להן, או נחשד כמעורב בהן (בג"ץ 3809/08 **האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' משטרת ישראל**, בפסקה 28 לפסק דינה של הנשיאה ביניש (28.5.2012)).

5. ההגנה על חופש העיתונות והחיסיון העיתונאי מפני מעקב השב"כ, לרבות שימוש בנתוני תקשורת הנאספים במאגריו, נדונו בהקשר של שימוש במאגרי השב"כ לשם איתור חולי קורונה מאומתים, ומי שבאו עימם במגע. לאור החשיבות שבהגנה על החיסיון העיתונאי, נקבע מתווה מיוחד לפיו עיתונאי שיאובחן כחולה בנגיף יתבקש להעביר את פרטיו לשב"כ, וזה יוכל לבחון את המגעים עמו בכפוף להסכמתו, וכי אם יסרב יוכל לפנות לבית המשפט לשם מניעת מסירת פרטיו לשב"כ (בג"ץ 2109/20 **בן מאיר נ' ראש הממשלה**, פסקאות 43-46 לפסק דינה של הנשיאה חיות (26.4.2020)).

6. סוגיית השימוש בנתוני תקשורת הנאגרים במאגר השב"כ באופן אשר פוגע בחופש העיתונות ובחיסיון העיתונאי נדונה גם בבג"ץ 3659/22 **האגודה לזכויות האזרח נ' ראש שירות הביטחון הכללי** (תלוי ועומד). במסגרת תגובת המדינה, אשר הוגשה ביום 20.10.2022, נמסר כי "השירות קבע נהלים מיוחדים לעניינם של חברי כנסת, שרים וסגני שרים [...] וכן לעניינם של עיתונאי [...] לפיהם ככלל לא תיערך בדיקת נתוני תקשורת לגורמים אלה, ורק במקרים בהם הדבר נדרש מטעמים של ביטחון המדינה, שאז תועבר בקשה לאישור מיוחד בדרג בכיר בהתאם לקבוע בנהלים, וזאת בליווי חוות דעת משפטית. כן ננקטה גישה מרחיבה בהגדרת מי יבואו בגדר החיסיון לעיתונאי" (פסקה 8, וכן ראו פסקאות 27 ו-72). כן נטען במסגרת התגובה כי נוהל זה משקף ריסון רב וצמצום של הפגיעה בבעלי חסיונות למינימום המתחייב במקרים בהם יש הכרח (שם, בפסקה 72). נזכיר כי במסגרת עתירה זו התבקש בית המשפט להורות על ביטול סעיף 11 לחוק שירות הביטחון הכללי, התשס"ב-2002, וזאת נוכח הפגיעה הקשה בזכויות אדם שנגרמת מאיסוף גורף ורציף של נתוני תקשורת של כלל הציבור, לרבות הפגיעה האנושה בחופש העיתונות, וכי העתירה טרם הוכרעה לאור גיבושו של תזכיר חוק הכולל תיקון מקיף של החוק.

7. אלא שמדבריו של העיתונאי ברגמן עולה חשש כי היד הפכה קלה על ההדק, וכי התרבו באופן משמעותי החקירות נגד עיתונאים ומקורותיהם. מדובר בהרחבה הפוגעת באופן בלתי מידתי בחופש הביטוי והעיתונות וביסודות המשטר הדמוקרטי. יודגש, כי עצם מתן האישור לחקירה בגין

התבטאות, בפרט חקירת שב"כ, גם אם בסופם לא יוגש כתב אישום – מובילים להרתעה ולאפקט מצנן (השוו: רע"פ 2533/10 **מדינת ישראל נ' בן חורין**, פסקה 5 לפסק דינו של כב' השופט הנדל (26.12.2011)). התנהלות השב"כ – במחשכים, ללא פיקוח אפקטיבי של גורם חיצוני – מחייבת ריסון מירבי ומחוייבות להגנה על זכויות אדם בכלל, ובהקשר הנוכחי – על חופש העיתונות. מחשיפתו של ברגמן עולה חשש ממשי כי ריסון זה איננו מתקיים עוד.

8. התנהלות השב"כ חמורה ביתר שאת לאור הקרבה למועד הבחירות. דווקא בחודשים לקראת הבחירות קיימת חשיבות עליונה לקיומה של עיתונות נשכנית אשר תחשוף מידע שנחוץ לציבור לשם גיבוש עמדות מושכלות ולצורך כלכל צעדיו, ויאפשר את התפתחותו של "שוק דעות" חופשי הנחוץ לתפקודה התקין של הדמוקרטיה (דנ"א 2121/12 **פלוני נ' דיין אורבך**, פ"ד סז(1) 667, בפסקה 53 לפסק דינו של הנשיא גרוניס (2014)). הרתעת עיתונאים ומקורות מונעת זאת, באופן אשר מעורר חשש לא רק לפגיעה בחופש הביטוי, העיתונות וזכות הציבור לדעת, אלא לפגיעה בעקרונות היסוד של הדמוקרטיה: ענייננו במצב בו רוב פוליטי קונטינגנטי פועל כדי לחסן את עצמו משינויים פוליטיים באמצעות השתקת קולות של האופוזיציה (השוו אדם שנער "חופש הביטוי, חופש המימון ועקרון אי-ההנצחה" **משפטים על אתר** י"ב (2018)).

9. לאור המכלול, נבקש כי תורו באופן מיידי על הפסקת מעקב שב"כ אחר עיתונאים, מקורותיהם וסביבתם.

10. אנו תקווה כי לא יהיה צורך בפניה לערכאות בעניין מובהק זה.

11. נודה על תשובתכם.

בכבוד רב ובברכה,
ד"ר נסר
הגר שחר, עו"ד